

SOKFÉLE.

XXIII szám Béts. Julius 20-dikán. 1832

ÁFRIKAI BIRODALMAK.

Az Áfrikai Birodalmak, Országok, Tartományok és Szigetek 's a' t. nagyságok, népességek és hadi erejek.

Ország, 's a' t. neve.	nagysága □ mértf.	nép száma.	hadi ereje, szárazon.
------------------------	----------------------	------------	--------------------------

I. Belföldi Státusok.

A. Szárazföld:

1. Algier	4,218	2,000,000	—
2. Assanti Guineában	660	1,000,000	204,000
3. Barka	4,150	300,000	—
4. Birnie	15,000	2,000,000	50,000
5. Dar Fur	6,120	200,000	12,000
6. Guinea Assanti nélk.	40,000	9,000,000	—
7. Habesch	15,300	4,500,000	75,000
8. Marokó	13,713	24,886,600	36,000
9. Senegambia . . .	55,000	10,000,000	—
10. Sennaar	5,400	1,500,000	40,000
11. Sudan és Sahara :	140,000	20,000,000	—
12. Tripolis	4,687	1,500,000	33,000
13. Tunis	3,400	3,500,000	50,000
14. Keleti belső Afrika	163,182	29,000,000	—

B. Birnak az Európaiak:

15. Brittok	5,566	185,000	—
16. Dán - ok	10	3,000	—
17. Frantziák	30	12,000	—
18. Holland - ok . . .	5	15,000	—
19. Éjsz. Amerikaiak .	5	5,000	—
20. Törökök(Ozmánok)	12,960	4,000,000	20,500

Toldalék a' M. Kurírhoz.

Ország, 's a' t. neve.	nagysága □ mértf.	népszáma.	hadi ereje, százazon.
a) Egyiptomban . . .	6,256	2,514,400	—
b) Nubában . . .	6,704	1,485,600	—
21. Portugallok . . .	28,250	663,000	—
22. Spanyolok . . .	1	10,000	—
A. B. Öszvesége	511,808	104,079,600	—

II. Áfrikai Szigetek.

A. Belf. Fejedelm. alatt:

1. Madagaskár . . .	10,497	4,500,000	—
2. Komorrák . . .	70	50,000	—
3. Trisztán, D'Acunha, 's a' t.	30	300	—
4. Apróbb szigetek .	30	1,000	—

B. Ideg. Fejedelm. alatt:

1. Arabsok bírnak .	59	20,000	—
2. Brittok	136	125,000	—
3. Frantziák	112	98,100	—
4. Portugallok . . .	240	394,000	—
5. Spanyolok	162	218,000	—

A' Szigetek öszv. 11,336 5,396,400 —

Szárazföld öszv. 511,808 103,979,600 —

Egész Afrika 523,144 109,376,000 —

Jegy. A' Frantziák két esztendő óta Algírt, 's ennek környékeit elfoglalván, birtokait azolta Áfrikában mind tovább kiterjesztik. Ezen itt előadott Statistikai rajzában Afrika nagyságának és népességének, csak a' régibb Birtokokról lehet szó, mivel az újabb időbeli foglalások hogy mennyire terjedtek, még bizonytalan.

Magyarvándori Allegória.

Szíve minden nemzetnek a' saját nyelv. Ha ez anyai vérhullámit ereinkben haboztatni meg szűnik, ha kihal a' nyelv, ha a' nemzet más nyelvűvé kört-sosúl: nem az a' nemzet az többé, melly eredete szerint volna; hanem a' mivé valamelly felvett nyelv szálta. Ellenben Nemzetiségünk annál biztosabb talpkövön alapúl; mennél épebben, 's egészségesebben áradnak el ezen buzgó szív vérhullámi az egész nemzeti test minden ereire. — Én magyarhonunk kebeléből, D — — —ből, hol e' honni szív elég tisztán 's szinte minden idegen elevek vegyülete nélkül buzog, indulék útra, hazánk minden ereit, részeit, 's majd a' külföldet közelebből vizsgálni, esmerni. Utamba ejtém P — B — — t, hol magyar nyelvünk tüdeje, ennek vérét, minden salaktól, 's idegen elevektől munkás műhelyében (Magyar Tudós Társaság) tisztogatja. — Vizsgálván, hálával megesmerém ezen köz ügyű intézet jöltévő munkásságát; 's magyar szívem, magyar öröme vidúlt. — Majd feljárom hazánk sok részeit, 's tapasztalám, hogy mindenütt buzgón vernek az elágadó erek, bár ha némelyek talán távolságok miatt vagy igen vékonyakra szűkülnek, vagy beléjek a' szívről lüktető vér, hosszas, 's tekervényes útjában idegen részetskéket, 's motskokat is szed fel. — Ezen általános nemzetiségen még inkább teljesedett szívem az örömtől, mint valamely kövérségtől. De, mint Honczimünkön hármassal emelkedik: úgy hármassal, sőt sokszoros örömtől emelkedett, duzzadt kebelem; midőn hazánk végszélein, hol azon ereket vagy felvehetetlen kismekkoraságú tsövétskéken elenyészni, vagy legalább zsibbadozni gyanítám: azokat éppen úgy, mint az emberi test vég-részein, a' karokon az érve-

rest legérezhetőbben tapintám. — Posonyban, — ezen német lakosú magyar fő városban — a' kevés számra telő magyar tanuló ifjak, társaságot formálván, abban magokat, mind gondolatjaiknak, tetszések szerént, kötött vagy szabad nemű leírásában, mind munkáskáiunk közönséges szavalásában (declamatio) gyakorolják. — (Ennek más oskoláinknál is divatba hozata mennyire ajánlható, sőt szükséges volna, akár belső, akár külső hivatalra menendő ifjainkra nézve; könnyen által láthatja minden, ki akármely közönséges helyi orátorinknak sokszor szánnivaló előadását, sokszor ügyetlenségét igazi szemügyre veszi). — Oh nagy reményű posonyi ifjak! kik nagy részént, hazánknak magyartalanabb tájékin fogtok megtelepedni; elektrizálgassátok majd ott a' magyar nyelv zsihbadozó, vagy éppen elakadt ereit! — ezen mostani közhasznú veteményes kertetekben gyűjtögetett drága magokat veteményezzétek el otthon, saját szorgalmatok által irtott, 's mívelt földekbe, hogy azok kivirágozván, gyümölsözzenek, 's nyujtsanak táplálást a' magyar nemzeti testnek, 's ennek szívének — a' magyar nyelvnek. —

N. N.

Hazai hasznos Intézetek.

A' Hegyallyáról. Hazafiúi örömmel tapasztalván egy idő óta azon ébresztő kedvezést, mellyel Hírlapjainknak a' közjében fáradozó Szerkeztetőjük, 's általok a' két testvér Haza minden józanabb lakosai, szokták fogadni a' Nagy-Egész javára tzelző kis Intézetek létesüléseket is: magyar polgári kötelességemnek tartám hírt adni azon tsöpörődő olvasó társaságról, melly a' S. N. Pataki Collegiumi Ifjúság között fejlődik.

Egy időtől fogva állítottott már itten az Ifjúság

számára Olvasó Könyvtár. Ez a jó példa más új Intézet alapítására indította az Ifjúságot, mely most egy olvasó 's egyszersmind a Magyar Nyelv művelésében munkálkodó társaságot kezd formálni, T. T. Nyiry István és Majoros András Professor Urak felügyelések alatt. A' közlő legbuzgóbb óhaját látja ebben teljesedni, erősen meg lévén győződve a' felől, hogy Ifjaink tzeleányos nevelésekkel kell Hazánk jövőendő emelkedése rendülhetetlen alapját lerakni, mellyre az illy társaságok felállítása a' többek között egyik leg-hathatósabb eszköz. Még tanulói pályáján szokják az Ifjú a' józanon olvasásra, 's gondolkozásra: így lesz belőle megfontolva munkálkodó ember, hazafi meg minden, — nem pedig a' lelket tsigázó memorizálás által. —

Biztan reményljük, hogy a' Társaság munkája zsengejét a' Haza elibe fogja terjeszteni. — Nagyon kívánatos, hogy azon bármelley formában megjelenendő Évszaki Írás minél kevesebb versezetből álljon. Unni kezdi már Közönségünk a' sok Verselést, 's méltán; úgy hogy sokan még a' lehető legjobb verseket is elmellőzik, 's tsak kötetlen írásban készült zikkelyekre fordítanak. A' próza lenne tehát fő studiumjok Ifjainknak. — Egyszerű, szabados, tsinos, tiszta 's könnyen érthető nyelven kellene irogatni. Collegiumi Ifjaink egyik része úgyis Nép-tanítókká, másika világi Tisztviselőkké válván idővel; nagy szükség van az ékesszóllásra, hogy mint országos polgári szónokok díszszel léphessenek fel jövőendő pályájokon. — A' dolgozandó tárgyak választásában ajánlaná a' közlő a' könnyű szeszélyes (humoros) írás nemét, tréfás elbeszéléseket, apróbb játékszín darabok, characterfestő rajzolatok készítését; valamint más részről a' komolyabb foglalatú vizsgálatok, fennséges tárgyak rajzolatí-

ban a' szivrázó történetek' előadásában tenni próbákat, 's így a' drámai, polgári 's cathedrai ékesszólásra megtörni az útat. — Szóval, a' munka ne csak bort 's szerelmet zengjen, hanem a' legvalódibb tárgyakat kellemes színbe öltöztetve, a' gyönyörködtetőt hasznossal párosítva, az előadást a' tárgyak kelleméhez alkalmaztatva törekedjék a' közjóra világolni.

— Y.

F o r g á t s o k.

A' Sírásó és a' Földmivelő. Mitsoda különbség vagyon ezen két ember között? — Az hogy az első a' földet alólról, a' másik pedig felülről trágyázza: hogy az elsőnek fizetnek a' trágyázásért; a' második pedig fizet azért; hogy a' földmivelő földje adóval, dézmával és robottal vagyon terheltetve; a' sírásóé pedig nintsen; a' földmivelő learatja terméseit, a' sírásó pedig ott hagyja a' nagy aratás napjáig a' világ végén; hogy végre a' földmivelő a' sírásó földjére jön, a' sírásó pedig sohasem a' földmivelőére.

Mi az oka, hogy sokan olly nagyon félnek a' haláltól? Az, hogy egész életekben, míg semmi bajok sints, míg épek, egészségesek, igen készek hinni, hogy a' halál nem egyéb, mint egy új születés a' jobb életre; de a' midőn változik testi épségek Állapotja, 's betegeskedéseket a' közelgető halál jeleinek gondolják lenni, hitekben tántorognak, 's gondolják magokban: „de valyon igaz e'?”

U j t a l á l m á n y o k.

F e s t é k.

Egy Frantzia szerfelett szép sárga festéket talált, melyet a' burgonya (Krumpli) sárga virágjából készit, leginkább alkalmas a' selyem festésére, jobb a

többi festékeknél azzal is, hogy semmi savanyúságot nem vesz magához.

A n e k d o t á k.

„Te, — te, — te, — fi, — fi, — fiú,“ szólla a' rebegő K*** egy kis fiúnak, ki egy szajkót vitt a' kezén; „tu, — tu, — tud e' ez a' szaj, — szaj, — szajkó be — be — beszél — beszélni?“ Jobban mint Nagysád, felele a' fiú, máskéut már régen ki tekertem volna a' nyakát.

Egy kis paraszt fiú gyakran megdézsmálta a' földes Úr Gyümöls-Kertjét. Ez egy ízben rajta kapta, mikor éppen átmászott a' sövényen, — „Gyere tsak ide szólla a' Fiúnak elfojtott boszszúsággal az Úr; ki a' kis rabló bőréen szerette volna megvenni a' körtvély árát, — gyere ide, valamit mondok!“

Köszönöm alázatosan, Tens Úr felele tsintalan mosolygással a' ravasz, Mesturam azt mondotta, hogy egy ilyen kis fiúnak, mint én vagyok, még nem kell mindent tudni.

A' Szerentse, és a' Böltesség.

Schiller után.

Öszve-háborodva. — Kedvese öléből

Fut a' Böltességhez a' szerentse sebbel:

Ím ált - adom kintsem tartozó hívségből:

Légy társam! ökeme ott, — tartson az ebbel.

Mint egy édes Anya legnagyobb javakkal

Ajándékozám meg, — 's nézd! milly háládatlan!

Tsak ásit, kunyorál, 's betstelen szavakkal

Illet, 's rút fűsvénynek nevez mind untalan.

Jer Testvérem! kössünk örök barátságot,

Te úgyis izzadva keresed ételed':

Kebledbe öntök ki minden gazdagságot,

Annyi van, hogy bőven meg érem Te veled.

Pallás veréjtékét artzáról törülve, —
 Csillogó vendégét mosolygva fogadja:
 „Nézd ott fut Kedvesed, szegény meg-örülve
 Szabadítsd meg!“ — 's ezzel kintsét vissza adja.

Egy félénk vitéz sírverse.
 Ezen tölgynek árnyékában
 Kardselátta Imrének
 Nyugszik hamva, 's itt sírjában
 Vége ditső létének:
 A' ki mindég legelől ment,
 Ha szaladt a' regement.

Rejtett szó.

Nyelvünk rendkívül hajlékony, engedékeny voltának, és így termékenységének, bujálkodó bövségének szép bizonyosága az ilyen kis játék. Melyik nyelv követhetné ezt, illy rövid szabású versnemben, mint az *Adonicus*?

B — vel emészték,
 Cz — vel igyekszem,
 D — vel ebédlek,
 F — el eloszlok
 'S rémulók is még;
 K — val eladnak,
 'S elhagyom ágyam;
 Fázom az L — lel,
 Elnyekek M — el,
 Markolok Ny — el,
 T — vel havazván
 Zúggok az Sz — el;
 V — vel irányzok,
 Vágok is ezzel
 Gondolatimban.
 'S legkívül állok.

Megfejtés: a' XXII Szám. Bolha.

Új Ho
 úg
 1. Új
 2. Me
 3. Va
 4. Kä

Öszve

úg
 1. Új
 2. Új
 3. Lu
 4. Sa
 5. Sz
 6. Sz
 7. Új
 8. Új
 a

C.

Öszve

úg
 1. Mä
 2. Ka
 3. Mu
 Tol